

Az Aid for Trade és a közepes jövedelmű országok csapdája

TIMOTHY YAW ACHEAMPONG – UDVARI BEÁTA*

Közepes jövedelmi csapda az, amikor a fejlődő országok nem tudnak a magas jövedelmű országok csoportjába kerülni. E csapda okai és megoldásai nem egységesek a kutatók között, az azonban általánosan elfogadott, hogy a fenntartható gazdasági növekedésnek kiemelt jelentősége van a csapdából való kikerülésben. A gazdasági növekedés egyik motorja a nemzetközi kereskedelemben való részvétel, és a 2006-ban elindított Aid for Trade (AfT, segély a kereskedelemért) nemzetközi kezdeményezés igyekszik támogatni a fejlődő országokat, hogy ők is tudjanak ebből profitálni. E folyamatok összekötésével jelen tanulmány arra keresi a választ, hogy az Aid for Trade hogyan járul hozzá ahhoz, hogy a közepes jövedelmi csapdában ragadt országok kikerüljenek onnan. Az elemzés során 76 közepes jövedelmű ország 2008 és 2018 közötti exportteljesítményét vizsgáltuk panelkvantilis regressziós modell segítségével. Eredményeink szerint az AfT eltérő hatást gyakorol az alsó és a felső közepes jövedelmű országokban, és a gazdasági infrastruktúra kiépítésére vonatkozó támogatásnak van a legnagyobb hatása a közepes jövedelmű országok csapdájából való menekülésre.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: F14, F35.

Kulcsszavak: Aid for Trade, közepes jövedelmi csapda, export, gazdasági növekedés.

* Timothy Yaw Acheampong PhD-hallgató, Szegedi Tudományegyetem Közgazdaságtani Doktori Iskola. E-mail: tyacheampong@eco.u-szeged.hu

Udvari Beáta egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar. E-mail: udvari.beata@eco.u-szeged.hu

A kézirat első változata 2022. január 9-én érkezett szerkesztőségünkbe.

<https://doi.org/10.47630/KULG.2022.66.5-6.3>

Abstract

Aid for Trade and the Middle-Income Trap

TIMOTHY YAW ACHEAMPONG – BEÁTA UDVARI

Middle-income trap (MIT) is existing in case a developing country cannot reach high-income status. There is still academic discourse about the reasons for and solutions of this trap, though it is generally accepted that a certain level of sustainable economic growth is needed to escape MIT. One of the main engines of economic growth is international trade, and the Aid for Trade (Aft) initiative aims to support developing countries to be able to benefit from international trade. Connecting these processes, the current study seeks to analyse what role Aid for Trade may have for countries to escape MIT. We investigated the export performance of 76 middle-income countries with panel quantile regression model. Our results reveal that Aft has different impacts among the lower-middle-income countries and among the upper-middle-income countries, and the assistance on improving economic infrastructure has the most significant impact to escape MIT.

Journal of Economic Literature (JEL) codes: F14, F35.

Keywords: Aid for Trade, middle-income trap, exports, economic growth.

Bevezetés

Az ENSZ által 2015-ben meghatározott fenntartható fejlődési célok hangsúlyozzák az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenség megszüntetését (UN, 2015, 2017). Az országok közötti egyenlőtlenségre világít rá az a tény, hogy 1960-ban 101 ország tartozott a közepes jövedelmű országok közé, amelyek közül fél évszázad alatt mindössze 13-nak sikerült a magas jövedelmű országok közé kerülnie (World Bank, 2012; Glawe & Wagner, 2016). Ez a relatíve alacsony szám arra is utal, hogy a közepes jövedelmű országok valamiféle csapdahelyzetben vannak (Acheampong & Udvari, 2020). A *közepes jövedelmi csapda* (middle-income trap) fogalmát először Gill és Kharas használta 2007-ben, amikor a délkelet-ázsiai országok fejlődési ütemének törését jellemezték (Gill & Kharas, 2007; Csath, 2019). A csapda következtében fellépő negatív jóléti hatások (például magas jövedelmi egyenlőtlenség, magas munkanélküliség, szociális bizonytalanság) miatt azonban több nemzetközi szervezet (ENSZ, IMF, Világbank) figyelmét is megragadta a jelenség (Foxley, 2016; Glawe & Wagner, 2016; WEF, 2016; World Bank, 2012).

Az elmúlt egy évtizedben több kutató vizsgálta a közepes jövedelmi csapdát, és számos javaslatot fogalmaztak meg az okairól és megoldásáról. A csapda kialaku-

lásának okai vita tárgyát képezik (Leven, 2019), és meglehetősen sokrétűek (Aiyar et al., 2013; Glawe & Wagner, 2016; WEF, 2016; Wang et al., 2018; World Bank, 2012). Az okok meghatározásához hasonlóan a közepes jövedelmi csapdából való kijutás módjában sincs egységes álláspont. Abban azonban általános az egyetértés, hogy egy bizonyos szintű fenntartható gazdasági növekedés szükséges hozzá (Acheampong & Udvari, 2020; Leven, 2019). A gazdasági növekedést nagyszámú hazai és nemzetközi tényező befolyásolja (Todaro & Smith, 2015). Így az elmúlt években több kutató is vizsgálta, hogy a nemzetközi kereskedelemben való részvétel és a nemzetközi fejlesztési együttműködés keretében kapott segélyek segítenek-e kijutni a közepes jövedelmi csapdából (Acheampong, 2020; Acheampong & Udvari, 2020; Soyigit, 2019).

Bár a nemzetközi kereskedelemben való részvétel jelentős szerepet játszhat a gazdasági növekedésben, gazdasági hasznai egyenlőtlenül oszlanak meg az országok között: a legkevésbé fejlett országok világexportban való részesedése mindössze 1 százalék volt 2020-ban (UNCTAD, 2020). Ezen igyekszik segíteni az Aid for Trade (AfT, segély a kereskedelemért) kezdeményezés, amelyet a Kereskedelmi Világszervezet és az OECD indított útjára 2005-ben (Udvari & Ampah, 2018; Udvari & Kis, 2014; Udvari, 2011). Azóta kereskedelmi kapacitásaik kiépítéséhez a fejlődő országok összesen 409 milliárd dollár hivatalos fejlesztési támogatást kaptak (OECD & WTO, 2019). Sok tanulmány vizsgálta az AfT és a kereskedelmi teljesítmény közötti kapcsolatot, és a többségük pozitív eredményre jutott. *Ismereteink szerint azonban azt még nem elemezték, hogy az AfT-nek milyen szerepe lehet a közepes jövedelmi csapdából való kijutásban.*

Mivel ennek meghatározó feltétele a gazdasági növekedés, és a nemzetközi kereskedelemben való részvétel a növekedés egyik motorjának tekinthető, azt várhatjuk, hogy *ha az AfT pozitív hatást gyakorol az exportteljesítményre, akkor szerepe lehet a közepes jövedelmi csapdából való kitörésben.* E tanulmányban ezt a hipotézist vizsgáljuk 76 olyan közepes jövedelmű ország bevonásával, amelyek kaptak AfT-támogatást. Az elemzési módszer panelkvantilis regresszió.

A cikk első része a közepes jövedelmi csapda elméleti hátterét mutatja be, kitérve a nemzetközi kereskedelemben való részvétel, a segély és az AfT szerepére. A második rész tárgyalja az alkalmazott módszertant, majd az eredmények és a javaslatok zárják a tanulmányt.

Szakirodalmi áttekintés

Az országok jövedelem szerinti csoportosítására leggyakrabban a Világbank kategorizálását használják. A szervezet az országokat három csoportba rendezi az egy főre jutó GNI¹ alapján (minden év július 1-jén felülvizsgálva az aktuális listát). Ennek alapján alacsony, közepes és magas jövedelmű (vagy ami ezzel egyenértékű: gazdasági fejlettségi szintű) országokat definiál. A közepes jövedelmű országokat két további csoportra bontja: alsó közepes és felső közepes jövedelműekre (*1. táblázat*). 1960-ban 101 ország tartozott a közepes jövedelmű csoportba, közülük mindössze 13 ország került 2008-ra a magas jövedelmű országok közé (World Bank, 2012; Glawe & Wagner, 2016). Ez a relatíve alacsony szám önmagában is arra enged következtetni, hogy a közepes jövedelmű országok valamiféle csapdába kerülhettek (Acheampong & Udvari, 2020).

1. táblázat

Az országok jövedelem szerinti besorolása a Világbank alapján 2021-ben

Csoport	GNI/fő (USD)	
	Alsó határ	Felső határ
Alacsony jövedelmű országok	0	1 045
Alsó közepes jövedelmű országok	1 046	4 095
Felső közepes jövedelmű országok	4 096	12 695
Magas jövedelmű országok	12 696	–

Forrás: World Bank (2021)

A közepes jövedelmi csapda

A közepes jövedelmi csapda később fogalomként vált kifejezést először Gill és Kharas használta 2007-ben (Csath, 2019). A szerzők szerint létrejött annak tudható be, hogy az akkori gazdasági növekedési elméletekre támaszkodva nem lehetett megfelelő fejlesztéspolitikai javaslatokat adni a közepes jövedelmű országoknak (Gill & Kharas, 2015). A szerzők magyarázata szerint az endogén növekedési

¹ GNI: Gross National Income – bruttó nemzeti jövedelem. Emlékeztetőül: ez a GDP plusz a külföldről kapott jövedelmek mínusz a külföldre kiáramló jövedelmek.

elméletek és Solow növekedési modellje sikeresen alkalmazhatók a magas és az alacsony jövedelmű országokban, azonban egyik sem használható arra, hogy a közepes jövedelmű országok gazdasági növekedésének természetét feltárja és válaszokat adjon a továbblépésre. Így jelent meg a közepes jövedelmi csapda fogalma, amelyet később Glawe & Wagner (2016) új jelenséggént azonosított.

A közepes jövedelmi csapda különféle definíciói megtalálhatók a szakirodalomban (Felipe et al., 2012; Glawe & Wagner, 2016, 2020; Kharas & Kohli, 2011; Ohno, 2009; Woo et al., 2012). Általánosságban az értendő rajta, hogy jelentős gazdasági növekedés eredményeként bizonyos országok a közepes jövedelmű országok közé kerültek, azonban nem tudnak a magas jövedelmű országok közé jutni (Gill & Kharas, 2015). A definíciók eltérnek a közepes jövedelmű országok között eltöltött idő tekintetében. Woo et al. (2012) legalább 50 évet határoznak meg, míg Felipe et al. (2012) 14 évet jeleznek az alsó közepes jövedelmű országok és 28 évet a felső közepes jövedelmű országok között. Az itt eltöltött idő azért fontos, mert a hosszabb ideig a közepes jövedelmi csoportba tartozó országok világ gazdasági kiszolgáltatottsága magasabb, és fejlődési lehetőségei korlátozottak. Ennek oka az, hogy míg az alacsony jövedelmű országok olcsó munkaintenzív termékekkel tudnak a világpiacra megjelenni, addig a közepes jövedelmű országok elveszítik ezt az előnyt, miközben még nem tudnak versenyezni a magas jövedelmű országokból származó technológia- és tőkeintenzív termékekkel (World Bank, 2012). Ez a helyzet hosszú távon társadalmi elégedetlenséget is szül. Számos szerző próbálta már megfogalmazni a közepes jövedelmi csapda okait. Közöttük említik a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat, a rossz kormányzást, a gyenge intézményrendszert, a szegényes infrastruktúrát, az alacsony szintű humán tőkét és technológiai fejlettséget, valamint a nemzetközi kereskedelemben való elégtelen részvételt (Aiyar et al., 2013; Eichengreen et al., 2013; Glawe & Wagner, 2016; World Bank, 2012; WEF, 2016). Ez a tanulmány a továbbiakban a nemzetközi kereskedelem szerepére koncentrálna.

A nemzetközi kereskedelem szerepe a közepes jövedelmi csapda leküzdésében

Nagyszámú szerző (Reyes et al., 2010; Eichengreen et al., 2013; Felipe et al., 2012; Kanchoo et al., 2015; Glawe & Wagner, 2016, 2020; Zhou et al., 2018; Acheampong, 2020) elemezte, hogy a nemzetközi kereskedelemben való részvétel hogyan segítheti a közepes jövedelmű országokat a közepes jövedelmi csapdából való kitörésben. Glawe & Wagner (2016, 2020) abból indult ki, hogy a gazdasági növekedéshez strukturális változás és kereskedelem/imitáció szükséges. Ha ezeket az adott ország ki-

meríti, akkor bennragad a közepes jövedelmi csapdában, és nem tud innovációalapú növekedési modellre átállni. Reyes et al. (2010) komplex hálózati elemzés segítségével vizsgálták, hogy a kelet-ázsiai és a latin-amerikai országok világgazdasági integrálódása hogyan hatott az érintett országok fejlődésére. A szerzők eredményei szerint a kelet-ázsiai országok sokkal jobban tudtak a világgazdaságba integrálódni (és váltak magas jövedelmű országokká), míg a latin-amerikai országok nemzetközi kereskedelem hálózatában elfoglalt helye nem változott, és a közepes jövedelmű országok között maradtak. Ez is igazolja azt, hogy a kereskedelmi nyitottság mellett a nemzetközi kereskedelem hálózatában elfoglalt hely is számít, ugyanis a globális kereskedelemben is megjelenik a centrum–periféria megosztottság.

Kanchoochatnak (2015) a közepes jövedelmi csapdából kikerült öt kelet-ázsiai országra kiterjedő elemzése szerint az exportnövekedés mellett az export összetétele is lényeges tényező. Hasonló eredményt közöltek Felipe et al. (2012), Eichengreen (2013), valamint Soyigiti (2019) is. Arra a következtetésre jutottak, hogy a high-tech és magasabb hozzáadott értékű termékek exportja segíthet kijutni a közepes jövedelmi csapdából. Acheampong (2020) vizsgálatai szerint a közepes jövedelmi csapdából kikerült országok esetében a külkereskedelmi mérleg többletének is szignifikáns hatása volt.

Ezek a tanulmányok azt igazolják, hogy az export jelentős szerepet játszhat a közepes jövedelmi csapdából való kiszabadulásban. Mivel az Aid for Trade célja a fejlődő országok exportjának bővítése és diverzifikálása, így ez a konstrukció is segíthet kikerülni a közepes jövedelmi csapdából. Ez is indokolja az AfT szerepének a mélyebb vizsgálatát.

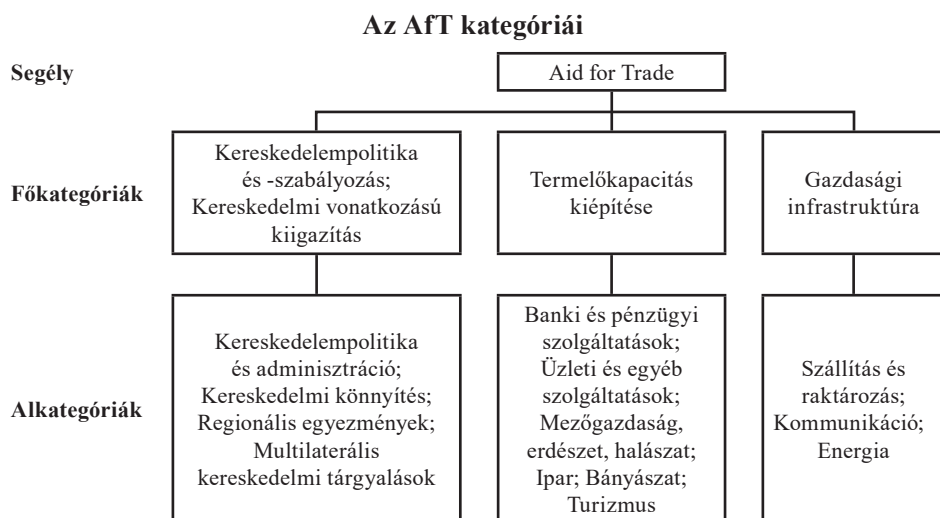
Az Aid for Trade kezdeményezés

Az Aid for Trade kezdeményezést az OECD és a Kereskedelmi Világszervezet indította el 2005-ben. Az a felismerés húzódott meg mögötte, hogy a nemzetközi kereskedelemnek ugyan jelentős szerepe lehet a gazdasági növekedéshez való hozzájárulásban és a szegénység mérséklésében, ebből azonban az elmaradt infrastruktúra és kereskedelmi logisztika, a korlátozott exportkapacitások és árukereskedelmi diverzifikáció, valamint a külső piacokra történő belépési nehézségek miatt nagyszámú fejlődő ország nem tud profitálni (Udvari, 2014; OECD & WTO, 2019). Az AfT célja a fejlődő országok támogatása, hozzájárulás kínálati kapacitásaik és kereskedelmi infrastruktúrájuk fejlesztéséhez annak érdekében, hogy ők is profitálni

tudjanak a WTO egyezményeiből, és képesek legyenek növelni exportjukat (Cadot & Melo, 2014).

Az AfT a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA – Official Development Assistance), más néven segélyek körébe tartozik (OECD & WTO, 2017). Olyan támogatás, amelyet valamilyen hivatalos szerv nyújt a gazdasági fejlődés és a jólét növelése céljából. Az adományrész az egyes országok jövedelmi szintjétől függően legalább 10–45 százalék (OECD, 2020; Udvari, 2019). Az AfT-támogatások az alábbi kategóriákba sorolhatók (OECD & WTO, 2011, 2017): kereskedelempolitika és -szabályozás, gazdasági infrastruktúra, termelőkapacitás kiépítése és egyéb kereskedelmi jellegű szükségletek kielégítése (1. ábra).

1. ábra

Forrás: Saját szerkesztés az OECD és WTO (2019) alapján

Acheampong & Udvari (2020) szerint a külföldi segély pozitív hatással van a közepes jövedelmű országokra, és ez a hatás az alsó és a felső közepes jövedelmű országokban eltérő mértékű. Továbbra is vitatott, hogy milyen hatásai vannak a segélyeknek (Toft & de Soysa, 2021). Több szerző – például Nowak-Lehmann et al. (2012), Arndt et al. (2015), Askarov & Doucouliagos (2015), Birchler & Michaelowa (2016), Gopalan & Rajan (2016), Riddell & Niño-Zarazúa (2016), Feeny & Vuong (2017), Ndikumana & Pickbourn (2017), Udvari & Ampah, (2018), valamint Mahembe & Odhiambo (2021) – vizsgálta a segélyek gazdasági növekedésre és gazdasági-társadalmi fejlődésre gyakorolt hatásait, de nincs egységes álláspont.

Az AfT exportra gyakorolt hatásai

Az OECD és a WTO közös jelentései részletesen összefoglalják az AfT hatásai-
val foglalkozó empirikus tanulmányokat (OECD & WTO, 2007, 2011, 2017, 2019).
Vijil & Wagner (2012), Pettersson & Johansson (2013), Bearce et al. (2013), Ud-
vari & Kis (2014), Cadot & Melo (2014), Ghimire et al. (2016), Lanz et al. (2016),
Melo & Wagner (2016), Flemming & Tilstam (2016), Gnanngnon (2018, 2019), Udvari
(2011, 2014, 2016, 2017), Lemi (2017), valamint Brazys & Elkink (2021) különböző
szempontok szerint elemezte az AfT-nek az export növekedésére, a kereskedelmi
költségekre, a gazdasági integrációra, a külföldi tőkebefektetésekre, a foglalkozta-
tásra és a szegénység csökkentésére gyakorolt hatásait.

Az exportnövekedést illetően egyetértés mutatkozik a kutatók között: az AfT a
fejlődő országok exportjának bővülését eredményezi (OECD & WTO, 2019; Bearce
et al., 2013; Ghimire et al., 2016). A hatások azonban donoronként és az AfT kom-
ponensei alapján változnak. Például Lemi (2017) két donort (OECD és Kína) vizs-
gálva arra a következtetésre jutott, hogy az OECD országaiból érkező AfT hatása a
kínainál nagyobb, és az oktatás területére érkező támogatás ért el nagyobb hatást,
különösen Afrikában. Az OECD és a WTO (2019) elemzése szerint a kereskede-
lemkönnyítés (kereskedelempolitika főkategória) és a mezőgazdaság (termelőka-
pacitás főkategória) játszotta a legnagyobb szerepet. Martínez-Zarzoso et al. (2017)
kvantilis regresszió segítségével elemezték az AfT exportnövekedésre gyakorolt ha-
tásait. Eredményeik szerint a kereskedelempolitika és szabályozás területére érkező
támogatások mind az öt kvantilisben magasabb exporttal párosultak, míg az infra-
struktúra építésére érkező segély (0,10–0,35) és a termelőkapacitás segélyei (0,10–
0,50) az alacsonyabb kvantilisekben éreztették hatásukat. Brazys & Elkink (2021)
Nepálban vállalati szinten elemezte az AfT hatásait. Eredményeik szerint egy-egy
AfT-projekt azon cégek exportjára hat pozitívan, amelyek az adott projekthez – föld-
rajzilag – közel helyezkednek el. Az AfT pozitív hatásai ellenére több szerző (pél-
dául Flemming & Tilstam, 2016; Gnanngnon, 2016) kritizálta az AfT-t, mondván,
hogy a gazdagabb államok többet fognak ebből profitálni, mint a fejlődő országok.

A fenti eredmények ellenére továbbra is kérdéses, hogy az AfT-nek milyen hatá-
sai vannak a közepes jövedelmű országokra, és az alsó és a felső közepes jövedelmű
országok másképpen reagálnak-e. Figyelembe véve azt, hogy az AfT a megnöveke-
dett exporton keresztül gazdasági növekedést tud generálni, feltételezhetjük, hogy
az AfT a közepes jövedelmi csapdából való szabaduláshoz is hozzájárulhat.

A vizsgálati módszer

Az elemzés mintája

Kutatásunk alapsokaságát azok a fejlődő országok adták, amelyek egyrészt AfT-támogatásban részesültek, másrészt 2006-ban a közepes jövedelmű országok csoportjába tartoztak. Azért 2006 a referenciaév, mert hivatalosan ekkor indultak meg az AfT körében a kifizetések. Az adatok elérhetősége miatt elemzésünket azonban a 2008 és 2018 közötti időszakra kellett szűkítenünk. A Világbank besorolása szerint 2006-ban 95 ország volt közepes jövedelmű. Az OECD adatai szerint közülük 83 ország kapott AfT-támogatást. Mivel hét ország esetében nem találtunk exportadatot, ezeket az elemzésből kihagytuk. Vizsgálatunk így 76 országra épült, amelyek többsége (50) alsó közepes jövedelmű, a maradék 26 pedig felső közepes jövedelmű volt 2006-ban.²

Változók és forrásuk

A változók kiválasztásához a gravitációs modellt vettük alapul, amely a bilaterális kereskedelmi folyamatok modellezésének legáltalánosabban elfogadott módszere (Nowak-Lehmann et al., 2010), és gyakran használják az AfT-ről szóló szakirodalomban is (például Lemi, 2017). A gravitációs modell szerint a két ország közötti kereskedelmet a nominális jövedelmek és a kereskedő országok lakosság száma, az exportőr és az importőr gazdasági központjai közötti távolság, valamint nagyszámú kereskedelmet akadályozó és ösztönző változó magyarázza. Udvari (2017) is gravitációs modellt alkalmazott Carey et al. (2007), valamint Africano & Magelhães (2005) feltételezéseit alapul véve, amelyek szerint a kereskedelmet pozitívan befolyásolja a partnerországok jövedelme és népessége, míg negatívan hat rá a közöttük lévő távolság mint a szállítási költségek proxymutatója. Nowak-Lehmann et al. (2010) a hagyományos gravitációs modellt kétoldalú segélyekkel (ODA) egészítették ki, továbbá a multilaterális segélyt és a partnerek közötti nominális árfolyamokat is tekintetbe vették.

² A minta országai az 1. mellékletben találhatók.

Az elemzésben szereplő változók és forrásuk

Változó	Mértékegység	Idődimenzió	Forrás
Közepes jövedelmű országok	A Világbank osztályozása	2006. évi adatok alapján fix megfigyelés	World Bank (2020)
Aid for Trade (AFT) Politika és szabályozás (AfPR) Gazdasági infrastruktúra (AfEI) Termelőkapacitás (AfBPC)	Millió USD (folyó áron) • Teljes Aft: az 1. ábrán szereplő 12 komponens összege. • AfEI: az 1. ábrán szereplő 3 komponens összege. • AfBC az 1. ábrán szereplő 8 komponens összege.	2008–2018, éves megfigyelés	OECD CRS (2020)
Teljes export	Millió USD (folyó áron)		UNCTADStat (2021)
GDP	Milliárd USD (PPP, folyó áron)		IMF (2021)
GDP/fő	USD (konstans PPP)		IMF (2021)
Népesség	Fő		UNCTADStat (2021)
Valutaárfolyam-rezsim	dummy = '1', ha rugalmas, '0', ha nem		IMF (2006–2019)
WTO-tagország	dummy = '1', ha WTO-tag, '0', ha nem		WTO (2021)
Globális gazdasági sokkok	dummy = '1', ha recessziós év, '0', ha nem	fix megfigyelés	Eurostat
Földrajzi adottság	dummy = '1', ha szárazfölddel körülvárt, '0', ha nem		UNCTAD (2021)

Forrás: Saját szerkesztés.

A fentiekre is tekintettel az indikátorok kiválasztása során az alábbiakat vettük figyelembe. A gravitációs modellt alkalmazó tanulmányok országpárookra és a külföldi segélyek, a kereskedelem, illetve az egyes országokból a partnerországokba irányuló Aft hatásaira összpontosítottak. Ezekből a modellekből a *nemzeti jövedelemre és a népességre vonatkozó indikátorokat* vettük át. A nemzeti jövedelem esetében a GDP különböző mérőszámait alkalmaztuk, beleértve a folyó és a változatlan áras formákat, mivel a szakirodalomban jelenleg is szakmai vita folyik arról, hogy melyik mérőszám a legmegfelelőbb (Felipe & Kumar, 2010; Shepherd et al., 2019). Mivel az

eredményeink hasonlóak voltak, ezért a legmagasabb magyarázóerővel bíró modellt vettük alapul, amiben a *változatlan áras, vásárlóerő-paritáson mért GDP-t* használtuk. Kutatásunk nem konkrét donorokra, országpárookra vagy a bilaterális kereskedelmi áramlásokra koncentrált, hanem az AfT-nek a közepes jövedelmű országok teljes exportjára gyakorolt hatására, így a távolságváltozó esetünkben nem releváns. Ehelyett a *földrajzi adottság* (szárazfölddel körülvelt) dummy változót használtuk, mivel a szakirodalom szerint az exportot ez is meghatározza (Bacchetta et al., 2012). Modellünket további dummy változókkal egészítettük ki: *WTO-tagság* mint a piacra lépés lehetőségeinek proxyja, a kedvezményezett országok *árfolyamrendszerének* típusa és *válságos* időszakok.

Az elemzésben az OECD, az UNCTADStat, a Világbank, az IMF és a WTO adatbázisában elérhető szekunder adatokra támaszkodtunk (2. táblázat). Az AfT-változóhoz az OECD definícióját használtuk, az adatokhoz az OECD Creditor Reporting System (CRS) adatbázisból jutottunk.³

A segélyhatékonysági szakirodalom alapján feltételezhető, hogy a jövedelmi szint és a segély hatékonysága között van összefüggés (Baulch, 2006; Glennie, 2011; Acheampong & Udvari, 2020). Így annak elemzésében, hogy az AfT milyen mértékben gyakorol közvetlen hatást az alsó közepes (LMI, lower-middle-income countries) és a felső közepes jövedelmű országok (UMI, upper-middle-income countries) exportjára, követtük Udvari (2017) megközelítését, aminek alapján a modellünkbe két interakciót (LMI*AfT; UMI*AfT) is beépítettünk.

Adatelemzés

Az AfT hatékonyságának elemzésével foglalkozó szakirodalom többsége a gravitációs modellt használja (lásd például Lemi [2017] tanulmányát) valamilyen (fixed vagy random hatás) regressziós modell segítségével, amelyek futtatásakor szigorú feltételeknek kell megfelelni. Ezért olyan módszert kerestünk, amelyet tudományos körben is alkalmaztak már, kevésbé szigorú feltételek mellett is megbízható eredményeket ad, és képes az országcsoporton belüli heterogenitás elemzésére. Ezen elvárásainknak a panelkvantilis regresszió felelt meg. Ilyen modellt Martínez-Zarzoso et al. (2017) tanulmányában találtunk az AfT hatékonyságának elemzésére, amelyet a saját kutatási célunkhoz igazítva adaptáltunk. Így az adatelemzést leíró statisztika, korrelációelemzés és panelkvantilis regresszió segítségével végeztük el.

³ Azon táblázatok adatainak a forrásai, ahol a saját szerkesztés megjelölés szerepel, az itt felsorolt adatbázisok.

Amíg a regressziós modellek túlnyomó többsége egy függő változó feltételes átlagának elemzésével foglalkozik, addig a panelkvantilis regresszió robusztusabb becslést ad a független változók és a függő változó egy meghatározott kvantilise közötti lineáris kapcsolatra vonatkozóan (HIS Global Inc., 2017). A kvantilis regresszió előnye az, hogy úgy biztosít robusztus módszert, hogy nem igényli a feltételes átlagon alapuló regressziós modellek erős feltevéseit (például linearitás, homoszkedaszticitás és normalitás). Képes kezelni az adatok kiugró értékeit, és jelzi a függő és független változók közötti rugalmasságot a vizsgált sokaság különböző szegmensei között. A feltételes eloszlás feltételes átlagelemzésnél teljesebb leírását lehetővé teszi, mivel a kvantilisok révén létrejövő szegmensekben egyenlő arányban jelenik meg a referenciasokaság (Koenker & Hallock, 2001).

A kvantilis regressziós modellünk a következőképpen írható fel:

$$y_i = x_i' \beta_q + e_i \quad (1)$$

A modellben y a függő változó (LnEx), az a független változók halmazát jelentő (LnAfT, LnGDP, LnPop, árfolyamrekszsim-dummy, gazdaságisokk-dummy, földrajziadottság-dummy, WTO tagsági dummy, LMI*AfT) minden i ország esetében, β_q a q -adik kvantilishez társított ismeretlen paraméterek vektora, és e_i jelenti a hibtagot vagy a nem megfigyelt tényezőket. Mivel az LMI és UMI csoportok a teljes mintát lefedik, modellünkben csak az LMI*AfT interakciót alkalmaztuk.

A teljes AfT exportra gyakorolt hatásának vizsgálata mellett azt is vizsgáltuk, hogy az AfT három komponense közül melyiknek van a legnagyobb hatása. A kérdés megválaszolásához az (1) egyenletet módosítottuk: az LnAfT, az LMI*AfT és az UMI*AfT helyett független változóként az LnAfBPC (AfT a termelési kapacitás kiépítésére), az LnAfEI (AfT a gazdasági infrastruktúra fejlesztésére) és az LnAfPR (AfT a kereskedelempolitika fejlesztésére) változókat vontuk be.

A segélyek hatékonyságával és hatásaival foglalkozó kutatásokban általánosan felvetődik az endogenitás problémája. Például nem egyértelmű, hogy a magasabb gazdasági növekedési ütem vonzza-e a több segélyt, vagy az összefüggés fordított (Roodman, 2007). Ez a kérdés a kutatásunkat is érinti: egy adott évi Aid for Trade támogatás exportra gyakorolt hatása vajon melyik évben jelentkezik? Ennek kezelésére többféle módszer is létezik. Néhány kutató többéves átlagokat használt (például Berthelemy et al., 2009; Hansen & Tarp, 2001), vagy instrumentális változót vont be (például Acemoglu et al., 2009; Angeles & Neanidis, 2009; Roodman, 2007). Leggyakrabban a késleltetett változók használata fordul elő (Dreher et al., 2021; Martínez-Zarzoso et al., 2017; Minasyan, et al., 2017; Younas, 2008), azonban nincs egységes álláspont a késleltetés mértékére vonatkozóan (Doucouliagos & Paldam,

2009; Udvari, 2013). A fentieket követve elemzésünkbe az Aid for Trade változót először késleltetés nélkül, majd egyéves, végül kétéves késleltetéssel vontuk be. Az eredmények között szignifikáns eltérés nem volt. Ezért tanulmányunkban a kétéves késleltetéssel szereplő eredményeket mutatjuk be abból a feltételezésből kiindulva, hogy az Aid for Trade hatásai két évvel később jelennek meg az exportban, ami összhangban van Martínez-Zarzoso et al. (2017) eredményeivel is.

Eredmények

Az AfT eloszlását vizsgálva látható, hogy az alsó közepes jövedelmű (LMI) országok több támogatást kaptak, mint a felső közepes jövedelműek (UMI) (3. táblázat). Bár az LMI-országok a vizsgált időszakban átlagosan több AfT-t kaptak, mint az UMI-országok, az előbbieket többet exportáltak, mint az utóbbiak.

3. táblázat

A minta AfT-re és exportra vonatkozó leíró statisztikája

(Millió USD)

Változó	Országok	N	Átlag	Medián	Minimum	Maximum
Teljes AfT	Összes	836	176,28	60,34	0,00	3 163,27
	LMI	319	225,23	97,28	3,74	1 926,59
	UMI	517	146,08	46,73	0,00	3 163,27
Export	Összes	836	65 172,28	8 810,66	19,14	2 684 284,24
	LMI	319	29 274,53	5 141,20	19,14	1 479 898,00
	UMI	517	87 304,28	14 905,60	74,69	2 684 284,24

Megjegyzés: LMI: alsó közepes jövedelmű országok; UMI: felső közepes jövedelmű országok

Forrás: Saját számítás az OECD CRS (2020) adatai alapján.

A vizsgált időszakban (2008–2018) Kína a hatodik legtöbb AfT-támogatást kapta Törökország, Egyiptom, Marokkó, Indonézia és Tunézia után. 2014-ben és a teljes vizsgált időszakban is Törökország jutott a legtöbb AfT-hez, az összes támogatás körülbelül 15 százalékához (3. táblázat). A tíz legtöbb AfT-ben részesült közepes jövedelmű ország a vizsgálatunkba bevont 76 országra a teljes kifizetett támogatás több mint 55 százalékát kapta, a földrajzi koncentráció erős volt. A tíz legnagyobb

támogatásban részesülő ország közül négy (Kína, Brazília, Törökország és Indonézia) a hét legnagyobb exportáló ország között volt a vizsgált időszakban.

4. táblázat

A top 10 AfT-ben részesülő recipiens és exportőr, 2008–2018

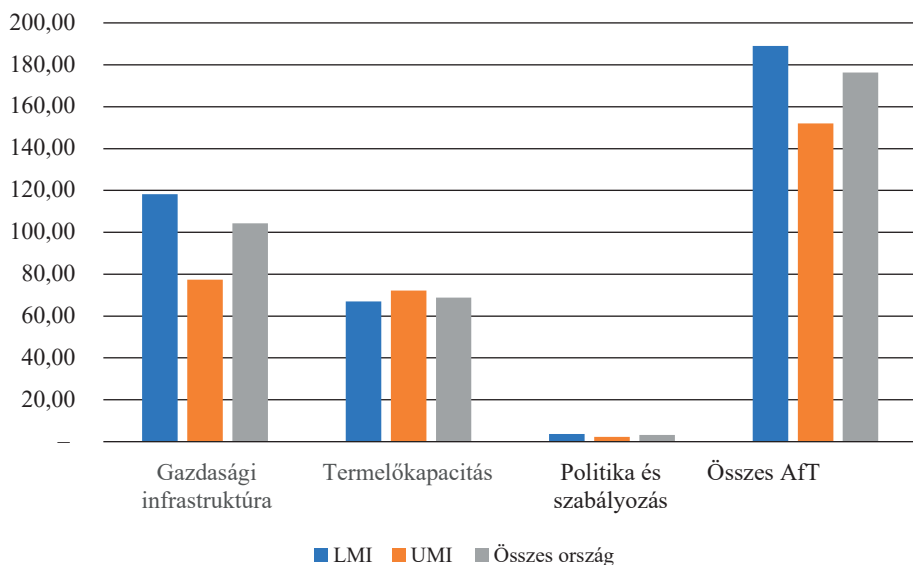
Ország	Összes AfT (millió USD)	A teljes AfT %-ában	Top 10 exportőr
Törökország	21 875,35	14,84	Kína
Egyiptom	12 191,62	8,27	Mexikó
Marokkó	10 791,64	7,32	Thaiföld
Indonézia	9 290,36	6,30	Brazília
Tunézia	5 395,24	3,66	Malajzia
Kína	5 213,82	3,54	Törökország
Szerbia	4 600,52	3,12	Indonézia
Brazília	4 183,03	2,83	Dél-afrikai Köztársaság
Srí Lanka	4 057,74	2,75	Irán
Fülöp-szigetek	4 029,91	2,74	Chile
Top 10 összesen	81 629,23	55,37	–

Forrás: Saját számítás az OECD CRS (2020) adatai alapján.

A teljes AfT különböző komponensei jövedelmi csoportok szerinti megoszlásának vizsgálata azt mutatja, hogy az összes ország esetében a legtöbb AfT-t a gazdasági infrastruktúra fejlesztésére folyósították, ezt követte a kapacitásépítési, majd a kereskedelempolitikákhoz és -szabályozásokhoz nyújtott támogatás (2. ábra). Az AfT mindhárom komponense esetében az alsó közepes jövedelmű országok több támogatást kaptak, mint a felső közepes jövedelműek, kivéve a kereskedelempolitikákra és -szabályozásra adott támogatást. A vizsgált időszakban azonban az UMI-ba sorolt országok többet kaptak a teljes AfT-ből, mint az LMI-országok. Az UMI-országok a 76 elemzett ország számára kifizetett 147 369,75 dollár 51 százalékát kapták meg.

2. ábra

A különböző területekre kifizetett AfT átlagos nagysága jövedelmi csoportok szerint
(Millió USD)

Megjegyzés: LMI: alsó közepes jövedelmű országok; UMI: felső közepes jövedelmű országok.

Forrás: Saját számítás az OECD CRS (2020) adatai alapján.

Az AfT exportra gyakorolt hatásának vizsgálatát korrelációelemzéssel kezdtük (5. táblázat). Eredményeink szerint szignifikáns és pozitív kapcsolat van az AfT és az export között a teljes minta egészében ($r = 0,36$), azon belül azonban a kapcsolat erősebb volt az LMI-csoportban ($r = 0,73$), mint az UMI-országokban ($r = 0,32$).

Ezek az eredmények is igazolják azt, hogy érdemes panelkvantilis regressziót alkalmazni. Az (1) egyenlet alapján felállított modellünk Quasi-LR statisztikája szignifikáns, azt mutatja, hogy a modellünk stabil (6. táblázat). A Pseudo- R^2 és a korrigált R^2 értéke 0,83, azaz a közepes jövedelmű országok teljes exportjában tapasztalt ingadozások több mint 80 százaléka magyarázható a modellel. Eredményeink alapján a kereskedelemre vonatkozó támogatás szignifikáns és negatív hatással volt a teljes exportra: az AfT mediánértékének 1 százalékos növekedése az export mediánértékének 0,06 százalékos csökkenését eredményezi. Az egyes gazdaságok mérete, a világ gazdasági sokkok és az árfolyamrendszer jellege szintén szignifikáns hatást gyakorolt az exportra.

5. táblázat

A korrelációelemzés eredménye

	AfT	Összes ország	LMI	UMI
Export (LnExp)	Pearson-korreláció	0.358**	0.732**	0.315**
	Szig.	0	0	0
	N	819	314	505
Népesség (LnPop)	Pearson-korreláció	0.494**	0.779**	0.409**
	Szig.	0	0	0
	N	836	319	517
GDP (LnGDP)	Pearson-korreláció	0.422**	0.776**	0.365**
	Szig.	0	0	0
	N	825	319	506
GDP/fő (LnGDP/capita)	Pearson-korreláció	-0.164**	0.435**	-0.276**
	Szig.	0	0	0
	N	825	319	506

Megjegyzés: ** Szignifikáns korreláció 0,01 szinten.

Forrás: Saját számítás.

6. táblázat

A panelkvantilis regressziós modell eredményei

(Megfigyelések száma: 819)

Változó	β	Szig.	Std. hiba
C	8,1570	0,0001*	2,067935
LNAFT (2 éves késleltetés)	-0,0603	0,0005*	0,017114
LMI*AFT (2 éves késleltetés)	-0,0231	0,0516	0,011873
LnGDP	1,2510	0,0000*	0,146643
LnGDPperCapita	-0,1024	0,4977	0,151049
LnPopulation	-0,3232	0,0348	0,152848
Földrajzi adottság	-0,0335	0,3963	0,039533
WTO-tagság	0,0545	0,3003	0,052639
Gazdasági sokkok	0,0883	0,0233*	0,038864

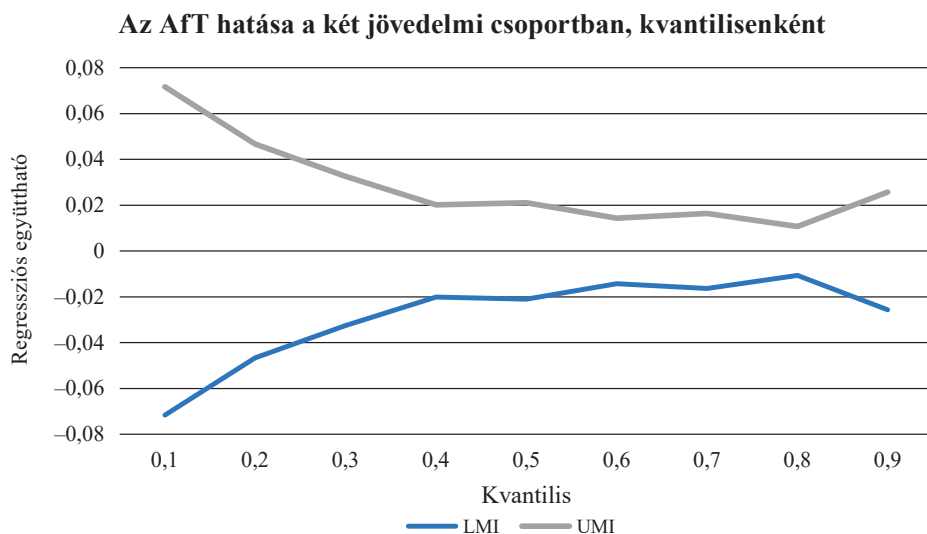
Az Aid for Trade és a közepes jövedelmű országok csapdája

Változó	β	Szig.	Std. hiba
Árfolyamrekszim EXCH	-0,1512	0,0081*	0,056971
Quasi-LR statisztika	4295,894	0,00	
Merekség egyenlősgesztje	180,6337	0,00	
Kvantilis szimmetriateszt	63,17523	0,01	
Pseudo R ²	0,83		
Korrigált R ²	0,83		

Megjegyzés: * Szignifikáns eredmény.

Forrás: Saját szerkesztés a modellszámítások eredményei alapján.

3. ábra

Megjegyzés: LMI: alsó közepes jövedelmű ország; UMI: felső közepes jövedelmű ország.

Forrás: Saját szerkesztés a modellszámítások eredményei alapján.

A kvantilis folyamatbecslései azt is feltárták, hogy a felső közepes jövedelmű országokban az AfT-nek pozitív hatása volt az exportra, míg az alsó közepes jövedelmű országokban ennek az ellenkezője valósult meg. A hatás mindkét esetben az exporteloszlás alsó kvantilisében (0,1–0,3) lévő országok között volt a legerősebb (3. ábra; 2. melléklet). Ez a megállapítás összhangban van Acheampong & Udvari

(2020) eredményével, amely szerint a külföldi segélyek hatásai eltérők voltak az alsó és a felső közepes jövedelmű országokban.

A felső közepes jövedelmű országokra vonatkozó megállapításaink összhangban vannak Martínez-Zarzoso et al. (2017) eredményeivel, amelyek szerint az AfT-támogatások elsősorban az export feltételes megoszlásának alacsonyabb (0,1, 0,25, 0,50) kvantiliseiben ösztönzik az áruk és szolgáltatások exportját. Következésképpen a kevesebbet exportáló országok nyernek a legtöbbet az AfT-támogatásokból. Ezt egészítik ki a mi eredményeink is: az országok jövedelmi csoportjának is van hatása, sőt az alsó és a felső közepes jövedelmű országok csoportjában a hatás ellentétes. A megállapítások közötti különbségek oka lehet az, hogy Martínez-Zarzoso et al. (2017) vizsgálata a 2000 és 2011 közötti időszakra és 124 országra terjedt ki (tehát nem csak közepes jövedelmű országokat elemeztek), míg mi a 2008 és 2018 közötti éveket vizsgáltuk kizárólag a közepes jövedelmű országokra koncentrálva. Ugyanakkor mindkét kutatás rávilágít az Aid for Trade aszimmetrikus hatásaira.

7. táblázat

Kvantilis regresszió becslései (függő változó: LnEx)

Kvantilis	LnAfBPC		LnAfEI		LnAfPR	
	β	Szig.	β	Szig.	β	Szig.
0,1	-0,050	0,0189*	0,013	0,4237	-0,024	0,0525
0,2	-0,0407	0,0209*	0,018	0,1096	-0,032	0,0018*
0,3	-0,058	0,0013*	0,027	0,0172*	-0,029	0,0010*
0,4	-0,062	0,0004*	0,032	0,0193*	-0,028	0,0020*
0,5	-0,098	0,0000*	0,036	0,0133*	-0,031	0,0010*
0,6	-0,114	0,0000*	0,026	0,1212	-0,032	0,0009*
0,7	-0,141	0,0000*	0,032	0,0393*	-0,025	0,0127*
0,8	-0,150	0,0000*	0,031	0,0806	-0,021	0,1011
0,9	-0,156	0,0000*	-0,007	0,7331	-0,013	0,5106

Megjegyzés: * Szignifikáns eredmény 5 százalékos szinten. A változók két évvel késleltettek.

Forrás: Saját szerkesztés a modellszámítások eredményei alapján.

A teljes AfT-hatás vizsgálata mellett azt is elemeztük, hogy az AfT három fő-kategóriája (komponense) milyen befolyással volt a vizsgált országok exportjára (7. táblázat, 3. melléklet). Eredményeink összhangban vannak más kutatókéival: az AfT különböző területei eltérően hatnak a közepes jövedelmű országokra az export különböző kvantiliseiben. Például amíg a termelőkapacításra (LnAfBPC) és a kereskedelempolitikára és szabályozásra (LnAfPR) érkező AfT-támogatás negatív hatást gyakorolt az exportra minden kvantilisban, addig a gazdasági infrastruktúra (LnAfEI) fejlesztésére nyújtott AfT-támogatásnak minden kvantilisban pozitív hatása volt. A termelőkapacításra irányuló AfT-támogatás minden kvantilisban szignifikáns volt; a kereskedelempolitika és -szabályozás területén a 0,2. és 0,7. kvantilis között, míg a gazdasági infrastruktúra esetén az export eloszlása a 0,3. és 0,5., valamint 0,7. kvantilisében lévő országok között volt szignifikáns.

Kutatási eredményeink tehát igazolják azt, hogy az Aid for Trade kedvező hatással van a közepes jövedelmű országokra, és pozitívan járulhat hozzá ahhoz, hogy a közepes jövedelmi csapdából kikerüljenek. Ez összhangban van a korábbi kutatási eredményekkel. Ugyanakkor az Aid for Trade hatásai különbözőek a közepes jövedelmű országok két csoportjában. A relatíve kevesebbet exportáló felső közepes jövedelmű országok tudnak a leginkább profitálni az AfT-ből. Eredményeink megfelelnek a Martínez-Zarzoso et al. (2017) által találtaknak. Szerintük is az AfT-kifizetések csak csekély mértékben hatékonyak az exporteloszlás felső negyedében (0,50 és 0,75 kvantilis) lévő országokban, de nincs hatásuk az exporteloszlás alsó részében (0,10 és 0,25 kvantilis) található országok exportteljesítményére. Véggkövetkeztetésük szerint a nagyobb mennyiségben exportáló országok profitálnak a legtöbbit a támogatásból. A közepes jövedelmű országok csoporton belüli heterogenitását is vizsgálva kutatási eredményeink hozzájárulnak ehhez a megállapításhoz: az AfT hatása a kedvezményezett országok exportteljesítményére aszimmetrikus: a felső közepes jövedelmű (jelentősebb exportteljesítménnyel rendelkező) országokban pozitív, míg az alsó közepes jövedelmű országokban negatív.

Eredményeink szerint az AfT javíthatja egyes országok exportteljesítményét, ugyanakkor ronthatja is bizonyos országok exportkapacitását, különösen az alsó közepes jövedelmű csoportban. Ez a megállapítás összhangban van egyrészt Acheampong & Udvari (2020) véleményével. Eszerint az intézmények hatékonyságának eltérései miatt a külföldi segélyek hatékonyabbak a felső közepes jövedelmű, mint az alsó közepes jövedelmű országokban. Másrészt illeszkedik Udvari (2013) következtetéseihez, amelyek szerint az AfT negatívan hat az EU és a legkevésbé fejlett országok közötti kereskedelemre. Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a

segélyek, beleértve az AfT-t is, az alacsony jövedelmű és kevésbé fejlett országokban kontraproduktívak is lehetnek.

Összefoglalás

A tanulmány célja azoknak a lehetőségeknek a feltárása volt, amelyeket az Aid for Trade-támogatás adott ahhoz, hogy az érintett országok kijussanak a közepes jövedelmi csapdából. Abból a feltételezésből indultunk ki, hogy az AfT hozzájárul a csapda elkerüléséhez, ha az szignifikáns pozitív hatással van a közepes jövedelmű országok exportteljesítményére. A témára vonatkozó szakirodalom azt sugallja, hogy a segélyek és a nemzetközi kereskedelemben való részvétel révén is elérhető gazdasági növekedés a csapda elkerülésének előfeltétele. Az AfT-kezdemenyezés elméleti alapjai szerint az AfT a kedvezőbb exportteljesítmény révén serkenti a fejlődő országok gazdasági növekedését.

A panelkvantilis regressziós modellekre épülő kutatásunk eredményei szerint az AfT szignifikáns hatással van a közepes jövedelmű országok exportteljesítményére. Ez a megállapítás összhangban van azokkal a korábbi tanulmányokkal, amelyek szerint az AfT pozitívan befolyásolja a kedvezményezett országok exportját. Eredményeink azt is igazolták, hogy az AfT exportteljesítményre gyakorolt hatása aszimmetrikus még az azonos jövedelmi kategóriába eső (azaz hasonló gazdasági fejlettségű) országok között is. A korrelációelemzés eredményei is utaltak erre: az AfT és az export közötti szignifikáns pozitív kapcsolat van, azonban ez a kapcsolat az alsó közepes jövedelmű országokban erősebb volt, mint az felső közepes jövedelműekben. A kvantilis regressziós becslések szerint az AfT exportra gyakorolt hatása országonként eltérő volt az export szintjétől és a jövedelemcsoportok besorolásától függően. Az AfT exportra gyakorolt legnagyobb mértékű szignifikáns pozitív hatása a felső közepes jövedelmű országokban az exporteloszlás 10. és 30. kvantilisei között volt. Az AfT három fő területe közül csak a gazdasági infrastruktúra kiépítéséhez nyújtott támogatásnak volt szignifikáns pozitív hatása, különösen a 30. és 40., valamint a 70. kvantilis országaiban.

Eredményeink szerint az AfT legalább egyik területe szignifikáns hatást gyakorol a közepes jövedelmű országok exportjára. Mivel az export hozzájárulhat a gazdasági növekedéshez, így az AfT segítheti a közepes jövedelmű országokat a közepes jövedelmi csapdából való kitörésben.

A hatások azonban aszimmetrikusak. A gazdasági infrastruktúra kiépítésének támogatása gyakorolta a legnagyobb hatást a közepes jövedelmű országok exportjára.

ra, így ennek a területnek a fejlesztése segítheti elő a legnagyobb mértékben a közepes jövedelmű országok gazdasági növekedését. A segélyek önmagukban azonban nem fogják megoldani a közepes jövedelmű országok problémáit, legfeljebb csak lehetőségeket teremtenek. A segélyeket ugyanakkor a donorok sokszor a saját gazdasági, stratégiai és politikai érdekeik szerint nyújtják, így azok felhasználása és hatékonysága jelentős mértékben múlik ezeken a tényezőkön. Tekintettel arra, hogy az AfT-nek a kevésbé fejlett országokban negatív hatásuk lehet, így a donorközösségnek át kell gondolnia azt, hogy milyen feltételekkel és mely országoknak nyújt segélyeket.

A tanulmányban közölt vizsgálatok korlátja, hogy nem adnak választ arra a kérdésre, hogy az országok egyedi jellemzői és az intézményi tényezők milyen módon befolyásolják az eredményeket, és az AfT-nek miért vannak aszimmetrikus hatásai a közepes jövedelmű országokban. Így jövőbeli kutatási irány lehet országszintű esettanulmányok készítése, valamint a fentebb vázolt okok elemzésére vonatkozó modell kidolgozása. További kérdésként merül fel az, hogy vajon donor és donor között van-e valamilyen különbség, és például a feltörekvő donorok által nyújtott támogatás mennyiben befolyásolhatja az eredményeket.

Hivatkozások

- Acemoglu, D., Johnson, S., & Robinson, S. (2001). The colonial origins of comparative development: An empirical investigation. *American Economic Review*, 91(5), 1369–1401. <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/aer.91.5.1369>
- Acheampong, T. Y. (2020, February). The role of trade balance in escaping the middle-income trap? Lessons from the Escapees. In Horváth, B., Földi, P., & Kápolnai, Z. (Eds.), *Proceedings of International Winter Conference of Economics PhD Students and Researchers Conference*, Gödöllő, Hungary, 12–21.
- Acheampong, T. Y., & Udvari, B. (2020). The potential role of aid in escaping the middle-income trap. *Society and Economy*, 42(4), 420–441. <https://doi.org/10.1556/204.2020.00019>
- Africano, A. P., & Magelhães, M. (2015). *FDI and trade in Portugal: a gravity analysis*. FEP Working Papers, 174. Faculdade de Economia de Porto. http://www.fep.up.pt/investigacao/workingpapers/05.04.18_wp174_anapaula.pdf
- Aiyar, S., Duval, R., Puy, D., Wu, Y., & Zhang, L. (2013). *Growth Slowdowns and the Middle-Income Trap*. Washington DC: International Monetary Fund. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2247223>
- Angeles, L., & Neanidis, K. C. (2009). Aid effectiveness: the role of the local elite. *Journal of Development Economics*, 90(1), 120–134. DOI: 10.1016/j.jdeveco.2008.05.002
- Arndt, C., Jones, S., & Tarp, F. (2015). Assessing foreign aid's long-run contribution to growth and development. *World Development*, 69(5), 6–18. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2013.12.016>
- Askarov, Z., & Doucouliagos, H. (2015). Development Aid and Growth in Transition Countries. *World Development*, 66(2), 383–399. 10.1016/j.worlddev.2014.08.014

- Bacchetta, M., Beverelli, C., Cadot, O., Fugazza, M., Grether, J., Helble, M., Nicita, A., & Piermartini, R. (2012). *A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development and World Trade Organisation. <https://doi.org/10.30875/131552a5-en>
- Baulch, B. (2006). Aid distribution and the MDGs. *World Development*, 34(6), 933–950. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2005.11.013>
- Bearce, D. H., Finkel, S. E., Pérez-Liñán, A. S., Rodríguez-Zepeda, J., & Surzhko-Harned, L. (2013). Has the new aid for trade agenda been export effective? Evidence on the impact of US AfT allocations 1999–2008. *International Studies Quarterly*, 57(1), 163–170. DOI:10.2307/41804855
- Berthelemy, J.-C., Beuran, M., & Maurel, M. (2009). Aid and migration: Substitutes or complements? *World Development*, 37(10), 1589–1599. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2009.02.002>
- Birchler, K., & Michaelowa, K. (2016). Making aid work for education in developing countries: An analysis of aid effectiveness for primary education coverage and quality. *International Journal of Education Development*, 48(May), 37–52. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2015.11.008>
- Brazys, S., & Elkind, J. A. (2021). Aid for Trade Effectiveness? Micro-level Evidence from Nepal. *European Journal of Development Research*, 33, 1493–1513. <https://doi.org/10.1057/s41287-020-00296-7>
- Cadot, O., & Melo, J. D. (2014). *Aid for Trade, What Have We learnt? Which Way Ahead*. London: Centre for Economic Policy Research Press and the Fondation pour les études et recherches sur le développement international. <https://voxeu.org/content/aid-trade-what-have-we-learnt-which-way-ahead>
- Carey, K., Gupta, S., & Jacoby, U. (2007). *Forging new trade links with Asia. Sub-Saharan Africa*. Washington, DC: International Monetary Fund. <https://doi.org/10.5089/9781589066670.058>
- Csath M. (2019). Közepes jövedelmi csapda vagy fejlettségi csapda és a költségvetési hatások. *Pénzügyi Szemle*, 64(1), 29–48. http://real.mtak.hu/112322/1/csathm-2019-1-mpdf_20190413125913_19.pdf
- Doucouliagos, H., & Paldam, M. (2009). The aid effectiveness literature: the sad results of 40 years of research. *Journal of Economic Surveys*, 23(3), 433–461. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2008.00568.x>
- Dreher, A., Fuchs, A., Hodler, R., Parks, B. C., Raschky, P. A., & Tierney, M. J. (2021). Is Favoritism a Threat to Chinese Aid Effectiveness? A Subnational Analysis of Chinese Development Project. *World Development*, 139, 105291. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105291>
- Eichengreen, B., Park, D., & Shin, K. (2013). *Growth Slowdowns Redux: New Evidence on the Middle Income Trap*. Cambridge: National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w18673>
- Feeny, S., & Vuong, V. (2017). Explaining Aid Project and Program Success: Findings from Asian Development Bank Interventions. *World Development*, 90(2), 329–343. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.10.009>
- Felipe, J., & Kumar, U. (2010). *The Role of Trade Facilitation in Central Asia: A Gravity Model*. Working Paper, 628, Levy Economics Institute of Bard College, New York. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1702367>
- Felipe, J., Abdon, A., & Kumar, U. (2012). *Tracking the Middle-income Trap: What is it, Who is in it, and Why?* Working Paper No. 715. New York: Levy Economics Institute of Bard College. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2049330>
- Flemming, A., & Tilstam, E. (2016). *Aid for the wealthy? A study of the relation between Aid for Trade and poverty in Malawi*. Uppsaly University Publications.
- Foxley, A. (2016). Inclusive Development: Escaping the Middle-Income Trap. In Foxley, A., Stallings, B. (Eds.). *Innovation and inclusion in Latin America: strategies to avoid the middle-income trap*. Berlin: Springer. DOI: 10.1057/978-1-137-59682-6_2
- Ghimire, S., Mukherjee, D., & Alvi, E. (2016). Aid for Trade and export performance of developing countries. *Applied Econometrics and International Development*, 16(1), 23–34. https://ideas.repec.org/a/aea/aeinde/v16y2016i1_3.html

- Gill, I., & Kharas, H. (2007). *An East Asian Renaissance, Ideas for Economic Growth*. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-6747-6>
- Gill, I., & Kharas, H. (2015). *The Middle-Income Trap Turns Ten*. Policy Research Working Paper No.7403. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-7403>
- Glawe, L., & Wagner, H. (2016). The middle-income trap – definitions, theories and countries concerned: a literature survey. *Comparative Economic Studies*, 58(December), 507–538. <https://doi.org/10.1057/s41294-016-0014-0>.
- Glawe, L., & Wagner, H. (2020). The Middle-Income Trap 2.0: The Increasing Role of Human Capital in the Age of Automation and Implications for Developing Asia. *Asian Economic Papers*, 19(3), 40–58. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3263458>
- Glennie, J. (2011).: *The Role of Aid to Middle-income Countries: A Contribution to Evolving EU Development Policy*. Overseas Development Institute Working Paper 331. <https://cdn.odi.org/media/documents/7189.pdf>
- Gnangnon, S. K. (2018). Aid for Trade and trade tax revenues in developing countries. *Economic Analysis and Policy*, 50(June), 9–22. <https://doi.org/10.1016/j.eap.2016.02.002>
- Gnangnon, S. K. (2019). Aid for Trade and Employment in Developing Countries: An Empirical Evidence. *Review of Labour Economics and Industrial Relations*, 33(1), 77–100. doi.org/10.1111/lab.12139
- Gopalan, S., & Rajan, R. S. (2016). Has Foreign Aid Been Effective in the Water Supply and Sanitation Sector? Evidence from Panel Data. *World Development*, 85(9), 84–104. DOI: 10.1016/j.worlddev.2016.04.010
- Hansen, H., & Tarp, F. (2001). Aid and growth regressions. *Journal of Development Economics*, 64(2), 547–570. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(00\)00150-4](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(00)00150-4)
- HIS Global Inc. (2017). EVIEWS 10 User's Guide II. Irvine: HIS Global Inc. https://www3.nd.edu/~nmark/FinancialEconometrics/EViews10_Manuals/EViews%2010%20Users%20Guide%20II.pdf
- IMF (2006–2019). *Annual Reports on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions*. Washington, DC: International Monetary Fund. <https://www.imf.org/en/Publications/Annual-Report-on-Exchange-Arrangements-and-Exchange-Restrictions/Issues/2021/08/25/Annual-Report-on-Exchange-Arrangements-and-Exchange-Restrictions-2020-49738>
- IMF (2021). *World Economic Outlook Database*. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/April>
- Kanchoochat, V. (2015). The middle-income trap and East Asian miracle lessons. In UNCTAD (Ed.). *Rethinking Development Strategies after the Financial Crisis*, Volume 1, Making the Case for Policy Space, pp. 55–66. New York and Geneva: United Nations. https://unctad.org/system/files/official-document/gdsmdp20151kanchoochat_en.pdf
- Kharas, H., & Kohli, H. (2011). What is the middle-income trap, why do countries fall into it, and how can it be avoided? *Global Journal of Emerging Market Economies*, 3(3), 281–289. <https://doi.org/10.1177/097491011100300302>
- Koenker, R., & Hallock, K. F. (2001). Quantile Regression. *Journal of Economic Perspectives*, 15(4), 143–156. DOI: 10.1257/jep.15.4.143
- Lanz, R., Roberts, M. & Taal, S. (2016). *Reducing trade costs in LDCs: The role of Aid for Trade*. WTO Working Paper ERSD-2016-05. Geneva: World Trade Organization. https://www.wto.org/english/res_e/reser_e/ersd201605_e.pdf
- Lemi, A. (2017). Aid for trade and Africa's trade performance: Evidence from bilateral trade flows with China and OECD countries. *Journal of African Trade*, 4(1-2), 37–60. <https://doi.org/10.1016/j.joat.2017.12.001>
- Leven, B. (2019). Middle-Income Trap: The Case of Poland. *Business and Economics Research Journal*, 10(5), 1029–1038. <https://doi.org/10.20409/berj.2019.219>

- Mahembe, E., & Odhiambo, N. M. (2021). Does foreign aid reduce poverty? A dynamic panel data analysis for sub-Saharan African countries. *Journal of Economic Inequality*, 19, 875–893. <https://doi.org/10.1007/s10888-021-09496-5>
- Martínez-Zarzoso, I., Nowak-Lehmann, D. F., & Rehwald, K. (2017). Is aid for trade effective? A panel quantile regression approach. *Review of Development Economics*, 21(4), 175–203. <https://doi.org/10.1111/rode.12322>
- Melo, J., & Wagner, L. (2016). *Aid for Trade and the Trade Facilitation Agreement: What they can do for LDCs*. (Working Paper No. P153). Clermont-Ferrand: FERDI. <https://www.tralac.org/images/docs/10048/aid-for-trade-and-the-trade-facilitation-agreement-what-they-can-do-for-ldcs-ferdi-may-2016.pdf>
- Minasyan, A., Nunnenkamp, P., & Richert, K. (2017). Does aid effectiveness depend on the quality of donors? *World Development*, 100(December), 16–30. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2017.07.023>
- Ndikumana, L., & Pickbourn, L. (2017). The impact of foreign aid allocation on access to social services in sub-Saharan Africa: the case of water and sanitation. *World Development*, 90(2), 104–114. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2016.09.001>
- Nowak-Lehmann, D. F., Martínez-Zarzoso, I., Cardozo, A., & Klasen, S. (2010). *Foreign aid and recipient countries' exports: How important are improved bilateral trade relations?* Proceedings of the German Development Economics Conference, Hannover: No. 44. Göttingen: Verein für Socialpolitik, Ausschuss für Entwicklungsländer. <https://econpapers.repec.org/paper/zbwgdec10/44.htm>
- Nowak-Lehmann, F., Dreher, A., Herzer, D., Klasen, S., & Martínez-Zarzoso, I. (2012). Does foreign aid really raise per capita income? A time series perspective. *Canadian Journal of Economics*, 45(1), 288–313. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5982.2011.01696.x>
- OECD & WTO (2007). *Aid for trade at a Glance 2007: 1st global review*. Geneva and Paris: World Trade Organization and OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/22234411>
- OECD & WTO (2011). *Aid for trade at a Glance 2011: Showing results*. Geneva and Paris: World Trade Organization and OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/22234411>
- OECD & WTO (2017). *Aid for Trade at a Glance 2017: Promoting Trade, Inclusiveness and Connectivity for Sustainable Development*. Geneva and Paris: World Trade Organization and OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/aid_glance-2017-en
- OECD & WTO (2019). *Aid for Trade at a Glance Report 2019: Economic Empowerment and Diversification*. Geneva and Paris: World Trade Organization and OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/18ea27d8-en>
- OECD (2020). *Official development assistance, definition and coverage*. <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/officialdevelopmentassistance/definitionandcoverage.htm>
- OECD CRS (2020). *Aid-for-Trade statistical queries*. <http://www.oecd.org/dac/aft/aid-for-trade/statisticalqueries.htm>
- Ohno, K. (2009) Avoiding the Middle-income Trap: Renovating Industrial Policy Formulation in Vietnam. *ASEAN Economic Bulletin*, 26(1), 25–43. <https://www.jstor.org/stable/41317017>
- Pettersson, J., & Johansson, L. (2013). Aid, Aid for Trade, and bilateral trade: An empirical study. *Journal of International Trade & Economic Development*, 22(6), 866–894. <https://doi.org/10.1080/09638199.2011.613998>
- Reyes, J., Schiavo, S., & Fagiolo, G. (2010). Using Complex Network Analysis to Assess the Evolution of International Economic Integration: The cases of East Asia and Latin America. *The Journal of International Trade and Economic Development*, 19(2), 215–239. <https://doi.org/10.1080/09638190802521278>
- Riddell, A., & Niño-Zarazúa, M. (2016). The effectiveness of foreign aid to education: What can be learned? *International Journal of Educational Development*, 48(May), 23–36. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2015.11.013>

- Riddell, R. (2019). International Development Assistance, Policy Drivers and Performance. *Forum for Development Studies*, 46(3), 569–573. doi 10.1080/08039410.2019.1654698
- Roodman, D. (2007). *Macro aid effectiveness: A guide for the perplexed*. Working Paper, 134, Center for Global Development. <https://www.cgdev.org/content/publications/detail/15003>
- Shepherd, B., Doytchinova, H. S., & Kravchenko, A. (2019). *The gravity model of international trade: a user guide (R version)*. United Nations ESCAP, Bangkok. https://www.unescap.org/sites/default/d8files/knowledge-products/Gravity_model_in_R.pdf
- Soyyigit, S. (2019). The Relationship Between Middle Income Trap and Structural Transformation: The Case of Selected Countries. *Central European Journal of Economic Modelling and Econometrics*, 11(4), 217–235. <http://cejeme.org/publishedarticles/2019-43-17-637121726075468750-4837.pdf>
- Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). *Economic development* (12th Edition). Upper Sadle River: Pearson.
- Toft, E. S., & de Soysa, I. (2021). Rich and Naïve? Assessing the Effects of Norwegian Aid on Political Corruption, 1980–2018. *Forum for Development Studies*, 48(1), 1–28. doi 10.1080/08039410.2020.1829028
- Udvari B. (2011). Az Aid for Trade program és a legkevésbé fejlett országok: ki a fő kedvezményezett? *Külgazdaság*, 55(7–8), 33–55. https://kulgazdasag.eu/api/uploads/4_udvari_beata_6b09alc630.pdf
- Udvari B. (2013). Az Európai Unió nemzetközi fejlesztéspolitikája: a kereskedelempolitikai eszközök eredményessége. JATEPress, Szeged. <https://eco.u-szeged.hu/download.php?docID=39480>
- Udvari B. (2014). Impacts of Aid for Trade on Trade with the EU, the role of Old and New Member States. *Journal Global Policy and Governance*, 3(1), 77–93. doi 10.14666/2194-7740-3-1-006
- Udvari B. (2016). The Aid for Trade initiative and the export performance of the Iberian EU-countries. Budapest: Centre for Economic and Regional Studies HAS Institute of World Economics. https://oszkdk.oszk.hu/storage/00/02/32/32/dd/1/Udvari_szerk_WP_225.pdf
- Udvari B. (2017). Export Performance of the Baltic States: The Effects of the Aid for Trade Initiative. *Romanian Journal of European Affairs*, 17(2), 108–124. http://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/articole/RJEA_vol.17_no.2_dec.2017_art_6.pdf
- Udvari B. (2019). A nemzetközi fejlesztési együttműködés átalakuló rendszere: alapfogalmak, változó célok és modalitások. In Kiss J. (szerk.), *Nemzetközi segélyezés a 21. század elején*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 9–49.
- Udvari B., & Ampah, I. K. (2018). Impacts of Aid for Innovation on Economic Growth in the Sub-Saharan African Countries. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 9(4), 99–108. doi 10.2478/mjss-2018-0119
- Udvari B., & Kis K. (2014). Az Aid for Trade szerepe az ECOWAS belső kereskedelmének ösztönzésében. *Külgazdaság*, 58(3-4), 77–106. https://kulgazdasag.eu/api/uploads/11_udvari_0ffcb3d4d5.pdf
- UN (2015). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>
- UN (2017). *Resolution adopted by the General Assembly on 6 July 2017, A/RES/71/313: Work of the Statistical Commission pertaining to the 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York: United Nations. <https://digitallibrary.un.org/>
- UNCTAD (2020). *The Least Developed Countries Report 2020*. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development. https://unctad.org/system/files/official-document/ldcr2020_en.pdf
- UNCTAD (2021). List of Landlocked Developing Countries. <https://unctad.org/topic/landlocked-developing-countries/list-of-LLDCs>
- UNCTADStat (2021). *Data on exports, GDP, GDP per capita, and population 2006–2018*. <https://unctadstat.unctad.org>
- Vijil, M., & Wagner, L. (2012). Does Aid for Trade enhance export performance? Investigating on the infrastructure channel. *World Economy*, 35(7), 838–868. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9701.2012.01437.x>

- Wang, L., Li, M., Abbey, C., & Rozelle, S. (2018). Human Capital and the Middle Income Trap: How Many of China's Youth are going to High School? *The Developing Economies*, 56(2), 82–103. <https://doi.org/10.1111/deve.12165>
- WEF. (2016). The Global Competitiveness Report 2016–2017. Geneva: World Economic Forum.
- Woo, W. T., Lu, M., Sachs, J. D., & Chen, Z. (2012). *A New Economic Growth Engine for China: Escaping the Middle-income Trap by Not Doing More of the Same*. Singapore: World Scientific Publishing Company and London: Imperial College Press. <https://doi.org/10.1142/8598>
- World Bank (2012). China 2030, Building a Modern, Harmonious, and Creative High-Income Society. Washington, DC: World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/12925/9780821395455.pdf?sequence=5&isAllowed=y>
- World Bank (2020). *How does the World Bank classify countries?* <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>. Washington DC: World Bank.
- World Bank (2021). *World Bank Country and Lending Groups*. <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>
- WTO (2021). *Members and Observers*. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm
- Younas, J. (2008). Motivation for bilateral aid allocation: Altruism or trade benefits. *European Journal of Political Economy*, 24(3), 661–674. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2008.05.003>
- Zhou, M. Y., Xiong, W. M., Li, X. Y., & Liao, H. (2018). The Middle-Income Trap and the Coping Strategies from Network-Based Perspectives. *Entropy (Basel)*, 20(10), 803. DOI: 10.3390/e20100803

AfT-ben részesülő, 2006-ban közepes jövedelmű országok

Alsó közepes jövedelmű országok		Felső közepes jövedelmű országok
Albánia	Srí Lanka	1. Argentína
Angola	Suriname	2. Belize
Azerbajdzsán	Szamoá	3. Botswana
Bhután	Szíriai Arab Köztársaság*	4. Brazília
Bolívia	Szváziföld	5. Chile
Bosznia-Hercegovina	Thaiföld	6. Ciszjordánia és a Gázai övezet*
Dominikai Köztársaság	Tonga	7. Costa Rica
Dzsibuti	Tunézia	8. Dél-afrikai Köztársaság
Ecuador	Türkmenisztán*	9. Dominika
Egyiptomi Arab Köztársaság	Ukrajna	10. Egyenlítői-Guinea
El Salvador	Vanuatu	11. Északi-Mariana-szigetek*
Észak-Macedónia	Zöld-foki köztársaság	12. Gabon
Fehéroroszország		13. Grenada
Fidzsi-szigetek		14. Horvátország*
Fülöp-szigetek		15. Kazahsztán
Grúzia		16. Libanon
Guatemala		17. Líbia
Guyana		18. Malajzia
Honduras		19. Mauritius
Indonézia		20. Mexikó
Irak		21. Montenegró
Iráni Iszlám Köztársaság		22. Palau*
Jamaica		23. Panama
Jordánia		24. Seychelle-szigetek
Kamerun		25. St. Kitts és Nevis
Kína		26. St. Vincent és a Grenadine-szigetek
Kiribati		27. Szent Lúcia
Kolumbia		28. Szerbia
Kongói Köztársaság		29. Törökország
Kuba		30. Venezuela
Lesotho		
Maldív-szigetek		
Marokkó		
Marshall-szigetek*		
Mikronézia		
Moldova		
Namíbia		
Nicaragua		
Örményország		
Paraguay		
Peru		

Megjegyzés: * Hiányzó adatok miatt kimaradtak a vizsgálatból.

Forrás: World Bank (2021)

Kvantilis folyamatbecslések

	Kvantilis	Együttható	Szig.		Kvantilis	Együttható	Szig.
AfT (2 éves késleltetés)	0,100	-0,042250	0,0791	Földrajzi adottság	0,100	0,197938	0,0003
	0,200	-0,043039	0,0055		0,200	0,104877	0,0295
	0,300	-0,046642	0,0063		0,300	0,043547	0,3164
	0,400	-0,061103	0,0002		0,400	0,017753	0,6419
	0,500	-0,060300	0,0005		0,500	-0,033556	0,3963
	0,600	-0,071485	0,0003		0,600	-0,106899	0,0075
	0,700	-0,103377	0,0000		0,700	-0,126300	0,0025
	0,800	-0,133477	0,0000		0,800	-0,196231	0,0001
	0,900	-0,134044	0,0001		0,900	-0,235030	0,0043
LMI*AFT	0,100	-0,065413	0,0000	WTO-tag- ság	0,100	0,118849	0,0838
	0,200	-0,044141	0,0016		0,200	0,120889	0,0420
	0,300	-0,040657	0,0025		0,300	0,115682	0,0648
	0,400	-0,022868	0,0566		0,400	0,047894	0,3487
	0,500	-0,023149	0,0516		0,500	0,054561	0,3003
	0,600	-0,008343	0,4410		0,600	0,023815	0,6438
	0,700	-0,006097	0,5525		0,700	0,028805	0,5594
	0,800	-0,006664	0,5786		0,800	0,004739	0,9373
	0,900	-0,017624	0,3723		0,900	-0,021990	0,8155
GDP	0,100	0,955979	0,0000	Gazdasági sokkok	0,100	0,065542	0,1434
	0,200	0,951749	0,0000		0,200	0,063723	0,1582
	0,300	0,981253	0,0000		0,300	0,054287	0,2049
	0,400	1,164452	0,0000		0,400	0,076270	0,0638
	0,500	1,251091	0,0000		0,500	0,088392	0,0233
	0,600	1,263040	0,0000		0,600	0,106543	0,0044
	0,700	1,152023	0,0000		0,700	0,131089	0,0003
	0,800	1,186119	0,0000		0,800	0,109105	0,0061
	0,900	1,215479	0,0000		0,900	0,090633	0,1265

Az Aid for Trade és a közepes jövedelmű országok csapdája

	Kvantilis	Együttható	Szig.		Kvantilis	Együttható	Szig.
GDP/fő	0,100	0,026331	0,8842	Árfolyam- rezsím	0,100	-0,117550	0,0520
	0,200	0,105327	0,5643		0,200	-0,181122	0,0036
	0,300	0,097060	0,6130		0,300	-0,236117	0,0001
	0,400	-0,011297	0,9459		0,400	-0,184630	0,0027
	0,500	-0,102487	0,4977		0,500	-0,151213	0,0081
	0,600	-0,059533	0,6681		0,600	-0,141034	0,0065
	0,700	0,038357	0,7618		0,700	-0,115705	0,0149
	0,800	-0,064677	0,6073		0,800	-0,060924	0,3491
	0,900	-0,299597	0,1329		0,900	0,048341	0,5268
Népesség	0,100	-0,029447	0,8803	Konstans	0,100	5,018619	0,0504
	0,200	-0,022072	0,9094		0,200	4,407059	0,0860
	0,300	-0,048401	0,8088		0,300	4,748917	0,0763
	0,400	-0,225332	0,1849		0,400	6,724968	0,0036
	0,500	-0,323278	0,0348		0,500	8,157010	0,0001
	0,600	-0,339628	0,0139		0,600	7,993141	0,0000
	0,700	-0,212893	0,0942		0,700	6,649994	0,0001
	0,800	-0,244799	0,0517		0,800	8,022186	0,0000
	0,900	-0,298601	0,1794		0,900	10,81167	0,0002

Forrás: Saját szerkesztés a modellszámítások eredményei alapján.

Kvantilis regresszió eredményei – az AfT komponensei

Változó	Együttható	Std. hiba	t-statisztika	Szig.
LnAfBPC	−0,098984	0,017716	−5,587191	0,0000
LNAFEI	0,036314	0,014284	2,542278	0,0112
LNAFPR	−0,031714	0,009567	−3,314886	0,0010
LnGDP	1,211481	0,133713	9,060275	0,0000
LnGDP per capita	0,019303	0,137610	0,140274	0,8885
LNPOP	−0,285622	0,138805	−2,057712	0,0400
Földrajzi adottság	−0,071112	0,042344	−1,679385	0,0935
WTO-tagság	0,121139	0,064173	1,887708	0,0595
Gazdasági sokkok	0,121867	0,036593	3,330378	0,0009
Árfolyamrezsím	−0,188045	0,054395	−3,457029	0,0006
C	6,705577	1,898123	3,532741	0,0004
Pseudo R2	0,834557	Átlag – függő változó		8,965350
Korrigált R2	0,832062	Szórás – függő változó		2,252947
Regresszió standard hibája	0,399258	Objective		100,9552
Kvantilis függő változó	9,040245	Restr. objective		610,2131
Sparsity	0,906564	Quasi-LR statisztika		4493,961
Quasi-LR stat szig.	0,000000			

Forrás: Saját szerkesztés a modellszámítások eredményei alapján.